

แบบฟอร์มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น
2. เพื่อกำหนดมาตรฐานงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)
3. เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)

2. ขอบเขต (Scope)

การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มเป้าหมายคือ เด็กวัยเรียนที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น (Oral health promotion and prevention) ได้แก่ 1) การสร้างความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น 2) การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี ได้แก่ การจัดการกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันเพื่อฝึกทักษะ และการจัดสิ่งแวดล้อมด้านอาหารในโรงเรียนที่ช่วยลดพฤติกรรมการบริโภคหวาน เป็นต้น และ 3) การจัดบริการสุขภาพช่องปาก รวมทั้งการกำกับติดตามการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่นบนพื้นฐานข้อมูล อย่างครอบคลุมและมีคุณภาพตามสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน ความเสี่ยง และความจำเป็นของเด็ก

3. คำจำกัดความ (Definition)

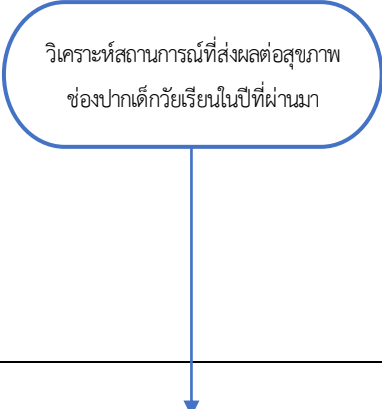
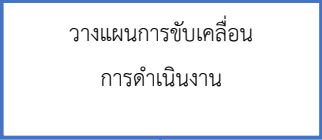
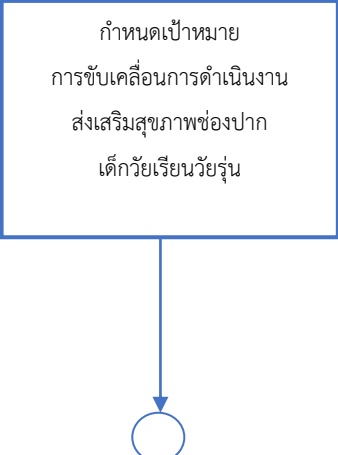
- เด็กอายุ 12 ปี หมายถึง เด็กอายุ 12 ปี ถึง อายุ 12 ปี 11 เดือน 29 วัน
- ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free) หมายถึง ไม่มีรูฟันผุ ฟันถอน และอุด เนื่องมาจากโรคฟันผุในฟันถาวร
- การเรียนรู้แบบ Active Learning หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น
- ระบบรายงาน Health Data Center (HDC) หมายถึง คลังข้อมูลสุขภาพที่เป็นทางการของกระทรวงสาธารณสุข เป็นระบบที่หน่วยบริการทุกแห่งในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ต้องดำเนินการในทุกจังหวัด

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

งานวิจัยเรียนวิจัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน

1. นางกรกมล นิยมศิลป์	หัวหน้ากลุ่มกลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน
2. นางสาวจิราพร ชิตดี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ
3. นางสาวภัทราภรณ์ หัสดีเสวี	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
4. นางสาวภัทริญาณ์ กวีพันธุ์สกุล	ทันตแพทย์ชำนาญการ
5. นางสาวชนิกา โรจน์สกุลพานิช	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
6. นางสาววีรยา กัญหารัตน์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ฝั่งกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1.	 <p>วิเคราะห์สถานการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนในปีที่ผ่านมา</p>	<p>วิเคราะห์สถานการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนในปีที่ผ่านมา ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละการตรวจสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษาในเด็กอายุ 12 ปี - ร้อยละเด็ก 12 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries free) - ร้อยละเด็ก 4-12 ปี ได้รับการเคลือบ/ทา ฟลูออไรด์ - ร้อยละเด็ก 6-12 ปี ได้รับการเคลือบหลุมร่องฟันกรมถาวร - ปัจจัยเสี่ยงสำคัญ 	ก.ย. - ต.ค. 65	งานวิจัยเรียนวิจัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	รายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนในปีที่ผ่านมา
2.	 <p>วางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน</p>	วางแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)	ก.ย. - ต.ค. 65	งานวิจัยเรียนวิจัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	แผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน
3.	 <p>กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวิจัยรุ่น</p>	<p>กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ปี 2566</p> <p>รอบ 5 เดือนแรก</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ร้อยละ 30 ของเด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษา ▪ ร้อยละ 72 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปีที่ผ่านมา) ของเด็ก 12 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries free) <p>รอบ 5 เดือนหลัง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ร้อยละ 50 ของเด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษา ▪ ร้อยละ 72 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปีที่ผ่านมา) ของเด็ก 12 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries free) 	ก.ย. - ต.ค. 65	งานวิจัยเรียนวิจัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวิจัยรุ่น ปี 2565

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
4.		จัดทำแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2565	ต.ค. 65	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	โครงการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2565
5.		เสนอแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่นให้ผู้บริหารพิจารณา - ถ้าได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการตามแผนต่อไป - ถ้าไม่ได้รับการอนุมัติให้ทบทวนปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม	ต.ค. 65	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	
6.		ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน เป้าหมายตัวชี้วัด และระบบการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานแก่ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	ต.ค. 65	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2565
7.		ดำเนินกิจกรรมตามแผนการขับเคลื่อน <ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนและขยายผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) เพื่อสร้างความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น รณรงค์สื่อสารความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ผ่านกิจกรรม “โรงเรียนผู้พิทักษ์ ฟันดี รุ่นที่ 2 ” ขับเคลื่อนการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่ดีร่วมกับภาคีเครือข่าย ผ่านประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 	พ.ย 65 - ส.ค. 66	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) เพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ ช่องปากในเด็กวัยเรียน แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ในเด็กวัยเรียนผ่าน Digital Platform ชุดการเรียนรู้ (e-learning) ในการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		<p>การดำเนินการเครือข่าย โรงเรียนเด็กไทยฟันดี</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนโดยครู เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากตามชุดสิทธิประโยชน์ ผ่านการพัฒนาชุดการเรียนรู้ (e-learning) เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เพื่อการจัดบริการสุขภาพช่องปากที่มีคุณภาพ 			
12.		กำกับ ติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรคในเด็กวัยเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายเดือน/รายไตรมาส ผ่านระบบรายงาน HDC กระทรวงสาธารณสุข	พ.ย. 65- ก.ค. 66	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	แผนการขับเคลื่อนและการนิเทศติดตาม
13.		จัดทำรายงานผลผลิตและผลลัพธ์ของตัวชี้วัด (Outcome) ร้อยละเด็ก 12 ปี ปราศจาก โรคฟันผุ (Caries free)	ก.ค. 66	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลสถานการณ์เด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษา และ ข้อมูลร้อยละ เด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free) - รายงานติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตัวชี้วัดร้อยละเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries free) ประจำเดือน

6. ภาคผนวก

- คู่มือการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี
- คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ฉบับปรับปรุง ปี 2564
- ชุดการเรียนรู้ (e-learning) การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับครู
- ชุดการเรียนรู้ (e-learning) ในการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น สำหรับทันตบุคลากร ได้แก่ การใช้ฟลูออไรด์ในรูปแบบต่างๆโดยทันตบุคลากร การเคลือบหลุมร่องฟันอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา